

Socialdepartementet

s.remissvar@regeringskansliet.se

s.fs@regeringskansliet.se

Översyn av maskinell dos, extempore, prövningsläkemedel m.m. (SOU 2018:53)

Upphandlingsmyndighetens uppdrag är att verka för rättssäkra, effektiva och hållbara upphandlingar till nytta för medborgarna och näringslivets utveckling. Upphandlingsmyndigheten ska också ge vägledning i statsstödsfrågor till kommuner och landsting. Myndigheten begränsar därför sitt yttrande till de delar som har anknytning till myndighetens uppdrag.

Upphandling av maskinell dosdispensering

Upphandlingsmyndigheten anser att utredningen beskrivit de problem som förekommer vid upphandlingar av dostjänster på ett förtjänstfullt sätt. Upphandlingsmyndigheten vill framhålla att de problem som beskrivs i utredningen i grunden inte är unika för dostjänsten. Det handlar istället om generella problem som Upphandlingsmyndigheten väl känner igen från andra bransch- och avtalsområden.

Upphandlande myndigheter ska överväga att dela upp kontrakt

Upphandlingsmyndigheten delar utredningens slutsats att landstingen bör analysera hur dagens leveransavtal kan delas upp i fler och mindre delar. Av utredningen framgår att landstingen delat upp den nationella marknaden i sex geografiska ramavtalsområden. Det finns idag tre leverantörer i Sverige som tillhandahåller dostjänster och som konkurrerar om dessa sex ramavtalsområden. Ramavtal har i vart fall i vissa fall tecknats med en enda leverantör och med

Upphandlingsmyndigheten

Adress: Box 1194, SE-171 23 Solna | Besöksadress: Svetsarvägen 10, Solna

Telefon: 08-586 21 700 | E-post: info@uhmynd.se | upphandlingsmyndigheten.se

Datum:
2018-11-26
Diarienummer:
UHM-2018-0281

tilldelningsgrunden lägsta pris. I utredningen beskrivs marknaden som en upphandlingsmarknad vilket i det här sammanhanget betyder att det offentliga är enda kund. Avseende konkurrensen råder en vinna eller försvinna-situation för leverantörerna som har att konkurrera om få men stora kontrakt. Dostjänsten är dessutom förknippad med stora investeringar.

Upphandlingsmyndigheten konstaterar att upphandlingarnas förberedelsefas är av strategisk betydelse. Inför en upphandling bör den upphandlande myndigheten bl.a. göra en marknadsanalys för att klarlägga hur den aktuella upphandlingen bör läggas upp så att konkurrensen tas tillvara. Ett viktigt led i denna bedömning är att ta ställning till om kontraktet eller ramavtalet bör delas upp på sätt som långsiktigt säkerställer en sund konkurrens och en effektiv anbudstävlan till nytta för både det allmänna och marknads aktörer. Ett enskilt ramavtal kan även tilldelas till flera leverantörer som sedan tilldelas kontrakt enligt objektiva förutsebara villkor, eller, om alla villkor inte är fastställda, efter en förnyad konkurrensutsättning. Av 4 kap. 15 § LOU följer vidare att en upphandlande myndighet som delat upp en upphandling i delar får bestämma att en leverantör inte får lämna anbud på alla delar. Som framgår av skäl 79 i direktiv 2014/24/EU syftar denna bestämmelse till att upprätthålla konkurrensen eller att säkerställa tillförlitliga leveranser. Även om bestämmelsen gäller för de direktivstyrda förfarandena finns det enligt Upphandlingsmyndighetens mening samma möjligheter att ställa upp dessa villkor vid upphandlingar enligt 19 kap. LOU.

Enligt Upphandlingsmyndigheten framstår det som uppenbart att den hittills valda konstruktionen med få och geografiskt stora ramavtalsområden inte inneburit att upphandlingarna använts strategiskt och effektivt utan istället skapat problem och motverkat sund konkurrens. Upphandlingsmyndigheten anser att upphandlande myndigheter har ett stort ansvar att överväga och analysera hur ramavtalen kan delas upp och i övrigt läggas upp för att i största möjliga mån bibehålla en sund konkurrens på marknaden. Upphandlingsmyndigheten noterar i sammanhanget att landstingen har påbörjat ett sådant arbete och inbjuder marknads aktörer till dialog i syfte att skapa en för alla parter bra upphandling.

Dialog och samverkan

När det gäller dialog bör det framhållas att det är viktigt att den upphandlande myndigheten använder den information som framkommer vid dialog med

marknaden på ett lämpligt sätt. En tät dialog med marknaden är en förutsättning för att kunna ställa relevanta krav och följa marknadens utveckling.

Upphandlingsmyndigheten vill vidare betona vikten av att landstingen samverkar med kommunen när det gäller att analysera på vilket sätt upphandlingarna kan utvecklas. Exempelvis när det gäller kravställning och utvärdering.

Upphandlingsmyndigheten håller även med utredningen när det gäller vikten av samverkan mot bakgrund av att det idag är landstingen som upphandlar och finansierar maskinell dosdispensering, trots att både landsting och kommuner drar nytta av och kan anses ha ett ansvar för tjänsten.

Uppdrag till Upphandlingsmyndigheten

Upphandlingsmyndigheten avstyrker förslaget att Upphandlingsmyndigheten ska ges i uppdrag att analysera och lämna konkreta förslag till hur upphandlande myndigheter kan vidareutveckla upphandling av maskinell dosdispensering.

Upphandlingsmyndigheten vill återigen framhålla att de problem som beskrivs i utredningen i grunden inte är unika för dostjänsten. Frågor som hur myndigheten kan arbeta för att bibehålla en sund konkurrens och problem med kravställande, anbudutvärdering samt problem med överprövningar är återkommande även i andra bransch- och avtalsområden.

Valda och anpassade delar av det generella stöd som Upphandlingsmyndigheten lämnar bör därför kunna användas. Upphandlingsmyndigheten arbetar målgruppsanpassat och arbetar kontinuerligt med att avgöra vilken typ av stöd som ska tillhandahållas utifrån prioritering, tillgängliga resurser och mot bakgrund av vad som kan leda till största möjliga nytta. Under 2018 har myndigheten genomfört behovsanalyser för såväl upphandlare som leverantörer. Detta för att fördjupa förståelsen för hur ett effektivt stöd ska ges inom ramen för myndighetens uppdrag.

Upphandlingsmyndigheten anser att ett specifikt branschinriktat stöd rörande dostjänster har ett begränsat allmänt värde. Detta eftersom de problem och svårigheter som beskrivits i utredningen ytterst handlar om upphandlande myndigheters ansvar för att använda inköp som ett strategiskt verktyg, göra affärsmässiga bedömningar och som köpare ta ansvar för en fungerande

Datum:
2018-11-26
Diarienummer:
UHM-2018-0281

marknadsutveckling. Det inkluderar att beakta hur upphandling påverkar marknaden på lång sikt.

Upphandlingsmyndigheten vill även, precis som utredningen har gjort, framhålla att kommuner och landsting i samband med upphandling kan använda sig av den nationella upphandlingsstrategin som stöd för att göra upphandling till ett strategiskt verktyg.

Generaldirektör Inger Ek har beslutat i detta ärende. Jurist Nina Radojkovic har varit föredragande. I den slutliga handläggningen har också chefsjurist Anders Asplund deltagit.

Inger Ek

Nina Radojkovic